

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-1008

1.11.2021

Eika Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Malerier – yrkesløsøre eller innbo? – økonomisk verdi?

Sikredes tre boder ble skadet etter brann i leilighetsbygg. Store deler av sikredes inventar gikk tapt, herunder malerutstyr og kunst. I forbindelse med forsikringsoppgjøret oppstod tvist med selskapet vedrørende skadeoppgjøret for tapt malerutstyr, kunst produsert av sikrede og kunst ervervet fra andre kunstnere. Sikrede var uenig i selskapets vurdering om at maleriene ble vurdert som yrkesløsøre og mente kunsten skulle klassifiseres som ordinært innbo. Selskapet aksepterte at kunsten ikke var fremstilt under yrkesutøvelse, men konkluderte imidlertid med at kunst produsert på hobbybasis ikke hadde en økonomisk verdi. Sikrede bestred denne forståelsen og anførte at de produserte maleriene hadde reell omsetningsverdi. Sikrede viste også til at spørsmålet i saken var hvilken verdi bildene hadde på det tidspunktet de gikk tapt i brannen. Nemnda kom under noe tvil til at maleriene måtte anses som løsøre, samt at disse hadde en økonomisk verdi.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 498 900, samt saksomkostninger

Saksfremstilling

Saken gjelder erstatningsutmåling for kunstverk som ble ødelagt i brann.

Sikredes innboforsikring har følgende vilkår:

3 HVA SOM ER FORSIKRET

Det framgår av forsikringsbeviset hva som er forsikret, og hvilke særvilkår som gjelder

3.1 INNBO OG LØSØRE M.M.

OMFATTER

Forsikringen omfatter innbo og løsøre i hjemmet med inntil det beløp som er angitt i forsikringsbeviset herunder

(...)

Yrkesløsøre og varer som befinner seg innenfor forsikringsstedets bygninger begrenset til 25 000

(...)

4 HVILKE SKADER SOM ERSTATTES

...

4.2 BRANN

OMFATTER

Brann, dvs. ild som er kommet løs.

I forbindelse med flytting lagret sikrede inventar på tidligere bopel. Under en brann gikk store deler av inventaret tapt, herunder malerutstyr og kunst. Sikrede sendte 25.2.20 skademelding til

selskapet og oppga skadedato 22.2.20. Selskapet utbetalte kr 137 000 i erstatning for malerutstyr og annet innbo med fradrag for egenandel på kr 4 000. Malerutstyr og kunst var da gjort opp som yrkesløsøre.

Sikrede påklaget selskapets erstatningsutmåling 26.10.20 og anførte at kunsten ikke skulle klassifiseres som yrkesløsøre, men som ordinært innbo. Sikrede viste til at yrkesløsøre tradisjonelt er avgrenset til utstyr som er nødvendig for å produsere en vare eller tjeneste, jf. FinKN 2011-591 og FSN-2610. Videre viste sikrede til at selskapet ikke hadde gitt råd om å tegne alternativ forsikring. Sikrede krevde dekket kr 548 500 for malerier malt av henne selv, samboerens søster og tantebarn. I tillegg krevde sikrede kr 56 000 i erstatning for tapt malerutstyr, samt dekket kr 42 000 for kunst ervervet fra andre kunstnere.

Selskapet innvilget erstatning for malerutstyr 10.11.20, men avslo dekning for malerier. Selskapet viste til at sikrede ikke hadde drevet som profesjonell kunstner og mente det var riktig å erstatte hennes malerier og malerutstyr som hobby under innboforsikringen. Dersom arbeidene kun hadde en personlig verdi for sikrede, og ikke skulle omsettes, ville en økonomisk erstatning etter selskapets oppfatning være irrelevant. Ifølge selskapet kunne ikke tapet måles i penger da dette ikke ville bringe verkene tilbake. Avslutningsvis viste selskapet til at det ikke hadde mottatt tapsliste som avtalt.

Sikrede klaget til Finansklagenemnda 21.12.20.

Sikrede krever erstatning for kr 498 000 for tap av maleriene og dekning for sakens omkostninger. Sikrede har formell utdanning som maler, og har en solid teoretisk og praktisk kunnskap innenfor malerfaget. Hun har over flere år produsert malerier av meget høy malerteknisk kvalitet, og hun solgte i 2008 et portrettmaleri for kr 50 000. I tillegg har sikrede hatt utstillinger ved flere kunstgallerier. Hennes bakgrunn i kombinasjon med faglig dyktighet må tillegges vekt i retning av at de malerier hun har produsert har en reell omsetningsverdi. Spørsmålet i saken er hvilken verdi bildene hadde på det tidspunktet de gikk tapt i brannen. For øvrig bemerkes at sikrede aldri har drevet malevirksomhet, og at hun aldri har registrert et eget foretak med dette formål. Malingen er et fristed, og sikrede har drevet med dette på hobbybasis.

Selskapet avviser ytterligere ansvar og anfører at sikredes verdifastsettelse av egne kunstverk ikke kan aksepteres. Kunstneraktiviteten er beskrevet som et fristed for egne tanker og følelser, ikke for å tjene penger. Dersom arbeidene bare har en personlig verdi for kunstneren, og ikke skulle omsettes, vil en økonomisk erstatning være irrelevant. Tapet kan ikke måles i penger fordi dette ikke vil bringe verkene tilbake. Tapet kan sammenlignes med tap av gjenstander med affeksjonsverdi.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for kr 498 000 for tap av malerier.

Sikredes forsikring omfatter:

innbo og løsøre i hjemmet med inntil det beløp som er angitt i forsikringsbeviset herunder

(...)

Yrkesløsøre og varer som befinner seg innenfor forsikringsstedets bygninger begrenset til 25 000

Selskapet har anført at tapet kan ikke måles i penger fordi dette ikke vil bringe verkene tilbake, og mener tapet kan sammenlignes med tap av gjenstander med affeksjonsverdi. At en gjenstand ikke kan gjenskaffes, betyr ikke at den ikke har en økonomisk verdi. Malerier som omsettes i markedet har åpenbart en økonomisk verdi selv om selve maleriet ikke kan gjenanskaffes hvis det går tapt.

Dette bekreftes for øvrig av at sikrede har solgt enkelte malerier og av vurderingen foretatt av et galleri.

Forsikringen omfatter "innbo og løsøre i hjemmet". Løsøre er enhver gjenstand som ikke er fast eiendom, herunder malerier. Formuleringen "i hjemmet" refererer til sikredes bosted, som i forsikringsbeviset er angitt til P. A. gate X. Hvis maleriene hadde hengt på veggene i boligen, ville de klart vært omfattet som "løsøre". Nemnda forstår saken slik at maleriene ble lagret i boder i forbindelse med flytting, men at de tidligere hang på veggen i sikredes hjem som pyntegjenstander. Dette tilsier at de må regnes som "løsøre i hjemmet".

Sikrede viser imidlertid til at enkelte av hennes kunstverk er omsatt, og selskapet har gjort opp tap av malerutstyr etter vilkårene for yrkesløsøre og varer. Spørsmålet er derfor om maleriene må regnes som yrkesløsøre og varer, hvor forsikringssummen er begrenset. Begrepet "yrkesløsøre" betyr løsøre som normalt brukes i yrkesmessig sammenheng. Det er ikke noe krav om at løsøret brukes i yrket for den aktuelle sikrede, jf. FinKN 2011-591. Formuleringen "varer" refererer til ferdigstilte produkter som er klare for videresalg.

Sikrede har forklart at kunsten har vært et fristed hvor hun har fått utløp for sine tanker og følelser. Verkene som gikk tapt i brannen var ikke ment for videresalg, kun til privat bruk i sikredes private hjem. Dette tilsier at kunsten har vært en hobbyvirksomhet, og derfor må anses som "innbo og løsøre i hjemmet". At sikrede har livnært seg som servitør og butikkmedarbeider trekker i samme retning.

Sikredes formelle utdanning samt teoretiske og praktiske kunnskap innenfor malerfaget, tilsier på den annen side at verkene må regnes som "yrkesløsøre" eller "varer". Det samme gjelder verdivurderingen fra det aktuelle galleriet, hvor verkene er tillagt en relativt høy verdi. Verdivurderingen er basert på sikredes formelle utdanning og tidligere salg, som kan tale for at det dreier seg om "varer". Samtidig fremgår det av verdivurderingen at sikrede har solgt syv verk i perioden fra 2007 til 2020, men at hun krever erstatning for 35 verk. Yrkes- og vareelementet fremstår derfor som relativt beskjedent i forhold til den totale aktiviteten.

Nemnda er etter dette under tvil kommet til at maleriene må regnes som "løsøre i hjemmet" og dekkes under den ordinære forsikringssummen for innbo. Nemnda har ikke grunnlag for å ta stilling til verdien av maleriene, men peker på at sikrede har fremlagt en takst som selskapet evt. må dokumentere er feil.

Nemnda tar normalt ikke stilling til krav om dekning for sakskostnader.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).